

LUMEA SATULUI

scoalacool.ro

Comunitatea rurală

Pe parcursul Evului Mediu, românii au locuit în comunități rurale.

Satele au avut un număr mic de locuitori și au fost formate din vatra de locuit, loturile țărănești și proprietățile comune (păduri, pășuni și ape).

Principalele ocupații au fost următoarele:

a. Agricultură: s-a cultivat meiul, grâul, porumbul (începând cu secolul al XVII-lea), orzul, ovăzul, leguminoasele (varză, mazăre, ceapă și usturoi), vița de vie și pomii fructiferi;

b. Creșterea animalelor: caprine, ovine, bovine, apicultura și pescuitul;

c. Meșteșugurile: țesut, olărit, cioplit, confecționarea de îmbrăcăminte și încălțăminte.

Obiectele necesare au fost produse în gospodărie, dar au existat și diferiți meșteri în sate (fierari și cojocari).

Locuințele țăranilor au fost reprezentate de bordeie semiîngropate, cu una-două camere, o vatră și mobilier săracăcios.

Biserica satului a fost locul de întrunire, duminica, după slujbele religioase, aici fiind discutate problemele importante ale comunității.

Au existat numeroase sărbători și prilejuri de distracție, precum cele legate de familie (nașterea, botezul și nunta), sărbătorile religioase (zilele de duminică, Crăciunul și Paștele) și **bâlciurile**.

Sat medieval tip „*celulă*”, specific Europei

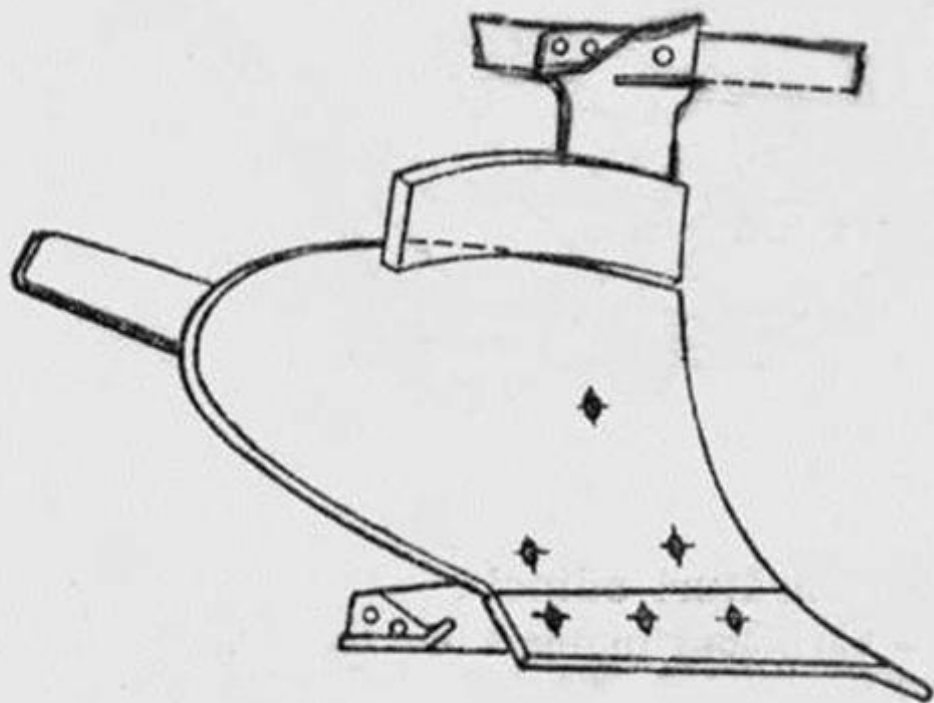
Țărani la munca câmpului

Țărani la munca câmpului (detaliu)

O femeie din mediul rural mulge vaca

Trupița cu cormană

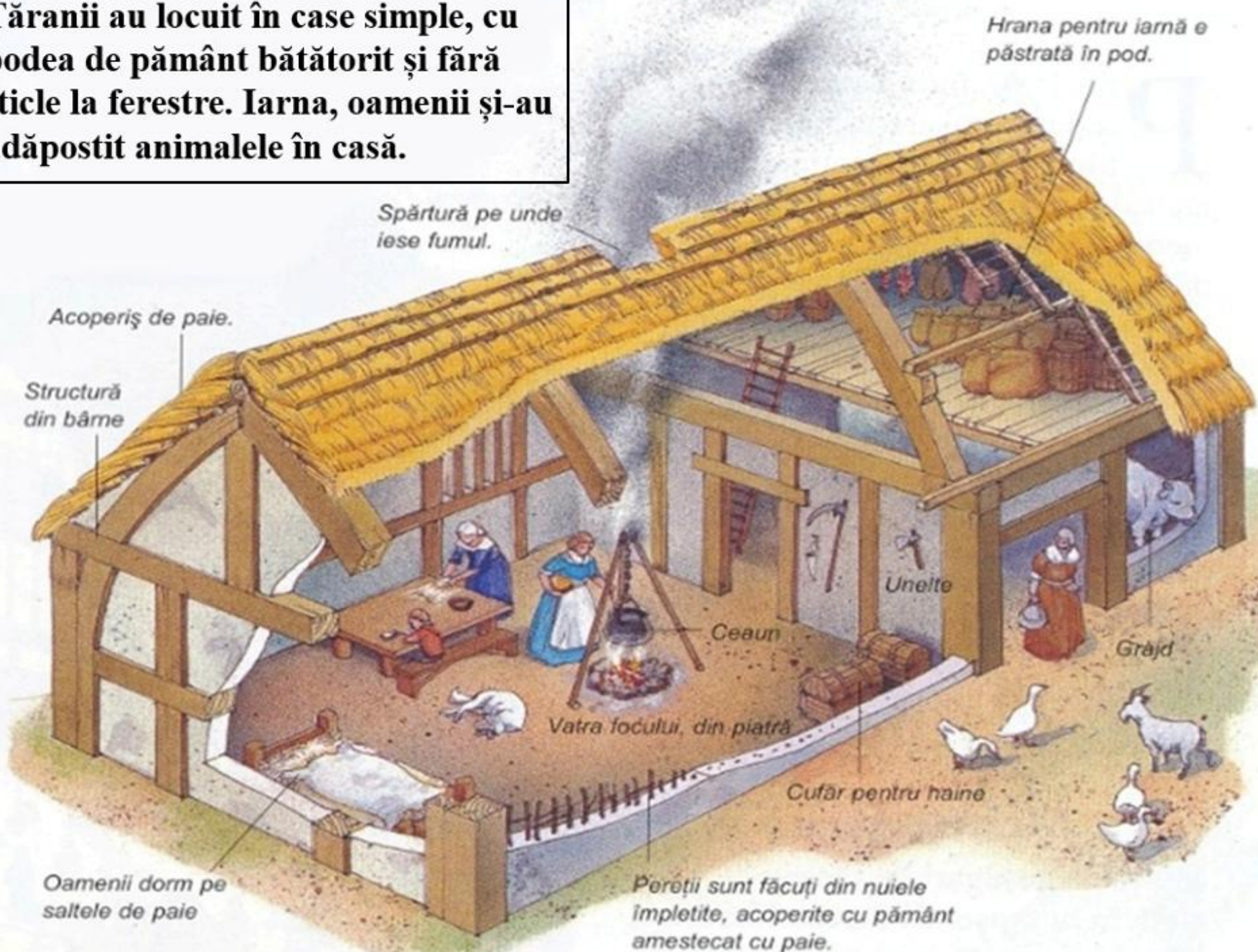
Plugul cu cormană*:
exemplu de unealtă agricolă
ce a fost folosită pe
parcursul Evului Mediu.

***Cormană** = parte a
plugului confecționată din
tablă de oțel, care deplasează
lateral, răstoarnă și
mărunțește brazdele;
răsturnătoare.

Viața țăranilor medievali: aratul și însămânțarea pământului

Țăranii au locuit în case simple, cu podea de pământ bătătorit și fără sticle la ferestre. Iarna, oamenii și-au adăpostit animalele în casă.

Hrana pentru iarnă e păstrată în pod.

Spărtură pe unde iese fumul.

Acoperiș de paie.

Structură din bărne

Unelte

Ceaun

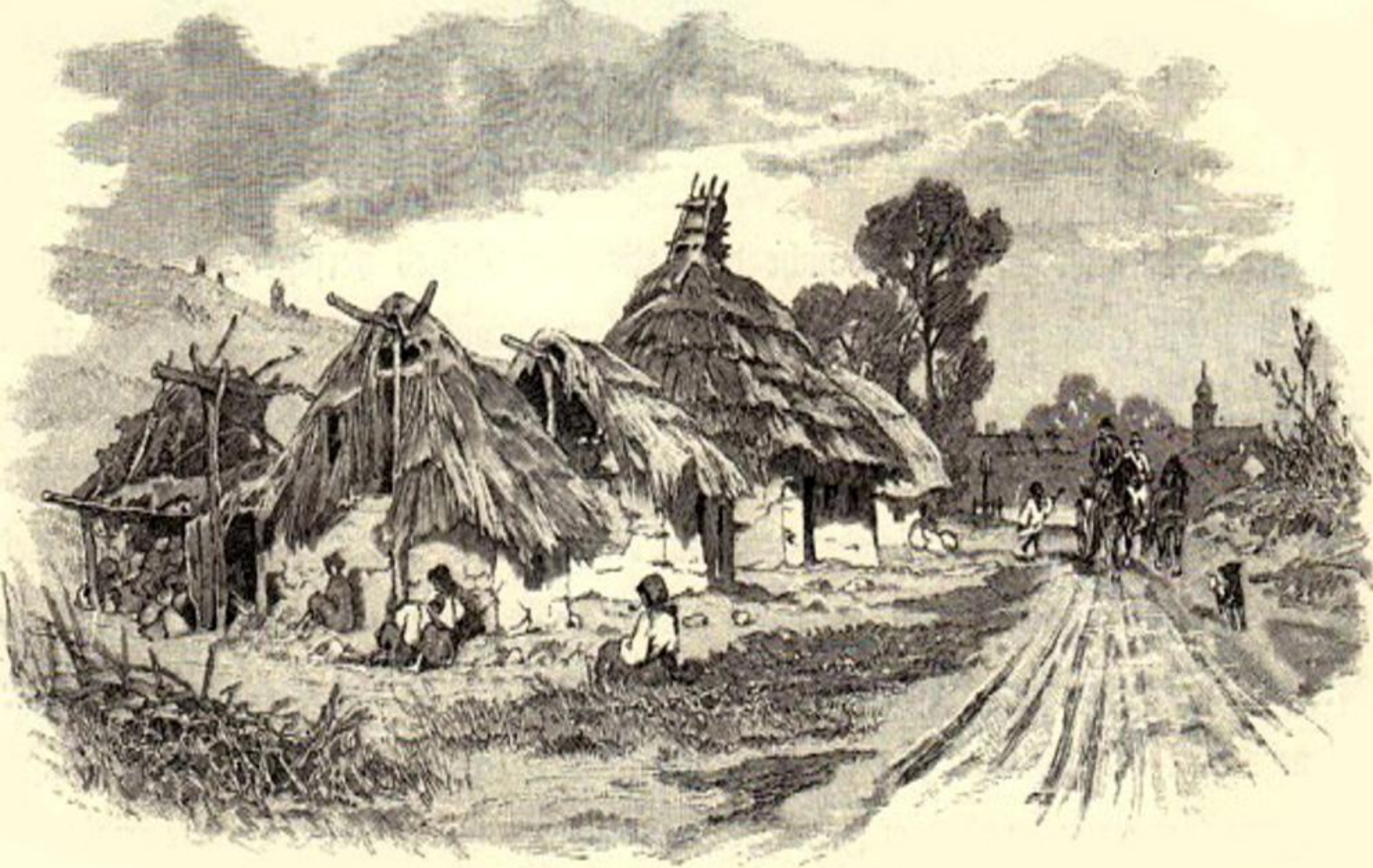
Grăjd

Vatra focului, din piatră

Cufăr pentru haine

Oamenii dorm pe saltele de paie

Pereteii sunt făcuți din nuiiele împletite, acoperite cu pământ amestecat cu paie.

Bordeie românești (secolul al XVIII-lea)

Casă țărănească

Copii de țărani

Țăranii din Evul Mediu au trăit adesea alături de animalele lor

Îmbrăcămintea țăranilor din perioada Evului Mediu

Glugă

Coif

Acoperământ
pentru cap

Tunică

Robă

Ciorapi

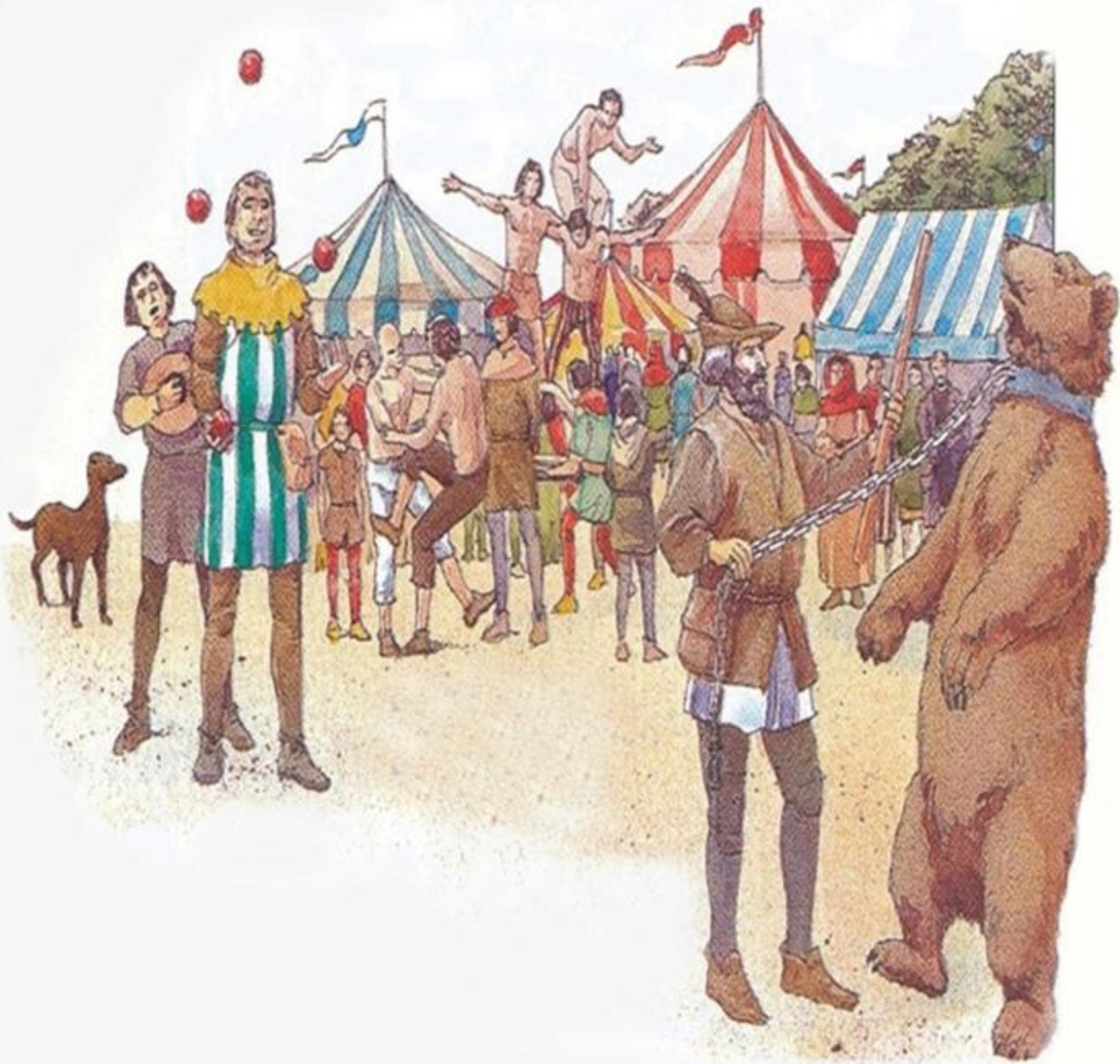

Nuntă țărănească

Zi de sărbătoare (horă) într-o așezare țărănească

Bâlci

Domeniul feudal

În Evul Mediu, raporturile sociale au fost determinate de proprietatea asupra pământului. Prin aservirea obștilor sătești s-au format domeniile feudale (compuse din casa sau curtea boierească, terenuri agricole - rezerva feudală, pășuni, livezi și vii), administrate de boieri (Țara Românească și Moldova) sau nobili (Transilvania).

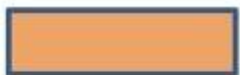
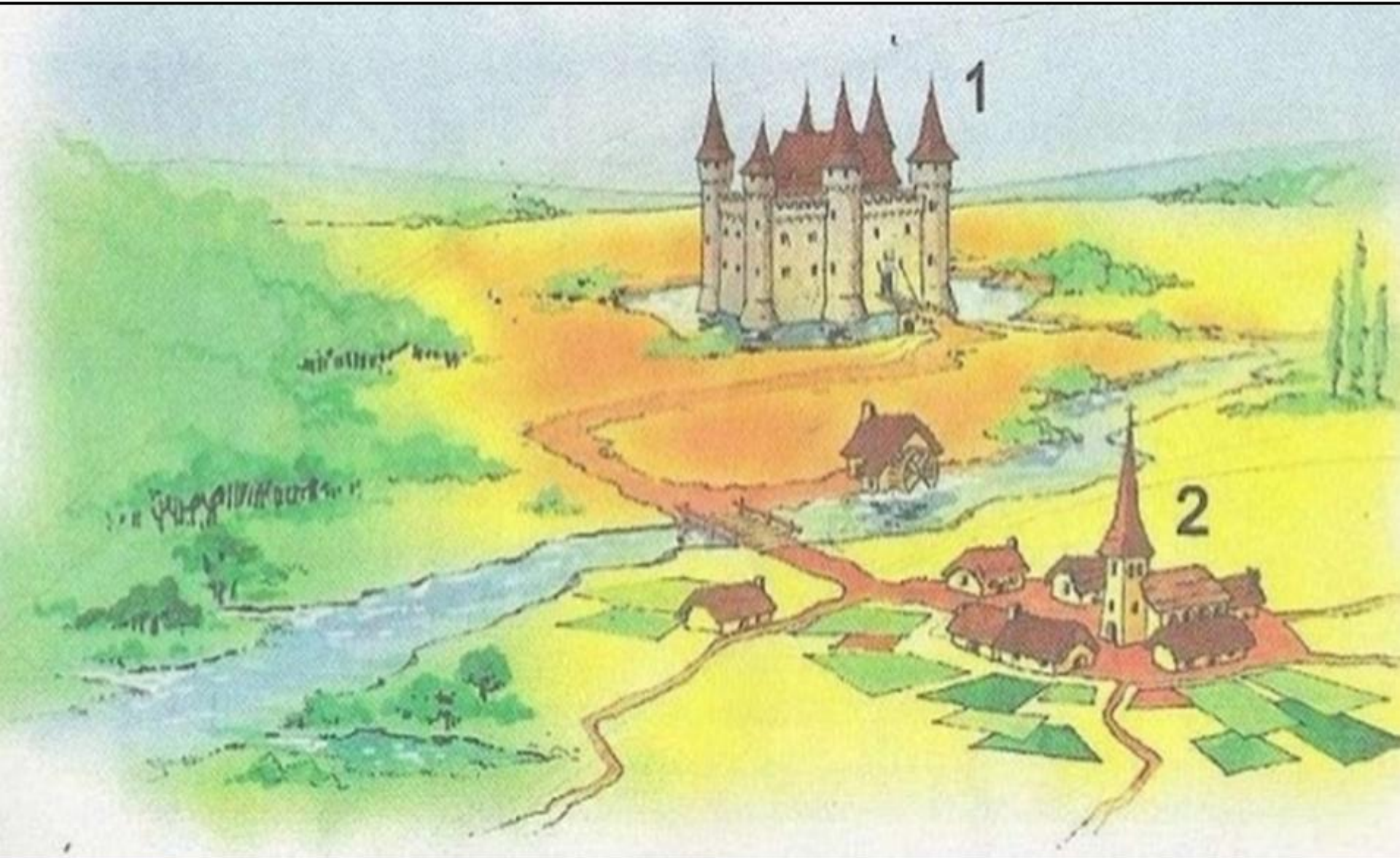
Boierimea a constituit principala forță economică și politică a Țărilor Române, fiind împărțită, după mărimea domeniului feudal, în mare, mijlocie și mică.

Pe măsură ce a crescut numărul domeniilor feudale, s-a ajuns la o ierarhizare strictă a țărănimii:

I. Țăranii liberi: foarte puțini la număr (în Moldova au fost cunoscuți sub denumirea de razeși, iar în Țara Românească sub cea de moșneni sau megieși), au fost proprietari ai pământului, au deținut gospodării proprii și s-au organizat în obști sătești. Pământul deținut de un țăran liber putea fi lăsat moștenire urmașilor săi, iar pădurile și pășunile au fost stăpânite în comun.

II. Țăranii aserviți sau dependenți: majoritatea țăranilor pe parcursul Evului Mediu (în Moldova au fost cunoscuți sub denumirea de vecini sau șerbi, în Țara Românească sub cea de vecini, iar în Transilvania de iobagi sau jeleri), nu au avut libertate de strămutare de pe un domeniu feudal pe altul, au muncit pe rezerva seniorului, nu au avut pământuri proprii, loturile fiindu-le încredințate de către nobili spre folosință. Aceștia au posedat doar o gospodărie, unelte de lucru și animale. Urmașii țăranilor aserviți au devenit tot șerbi.

Domeniul feudal

Rezerva feudală

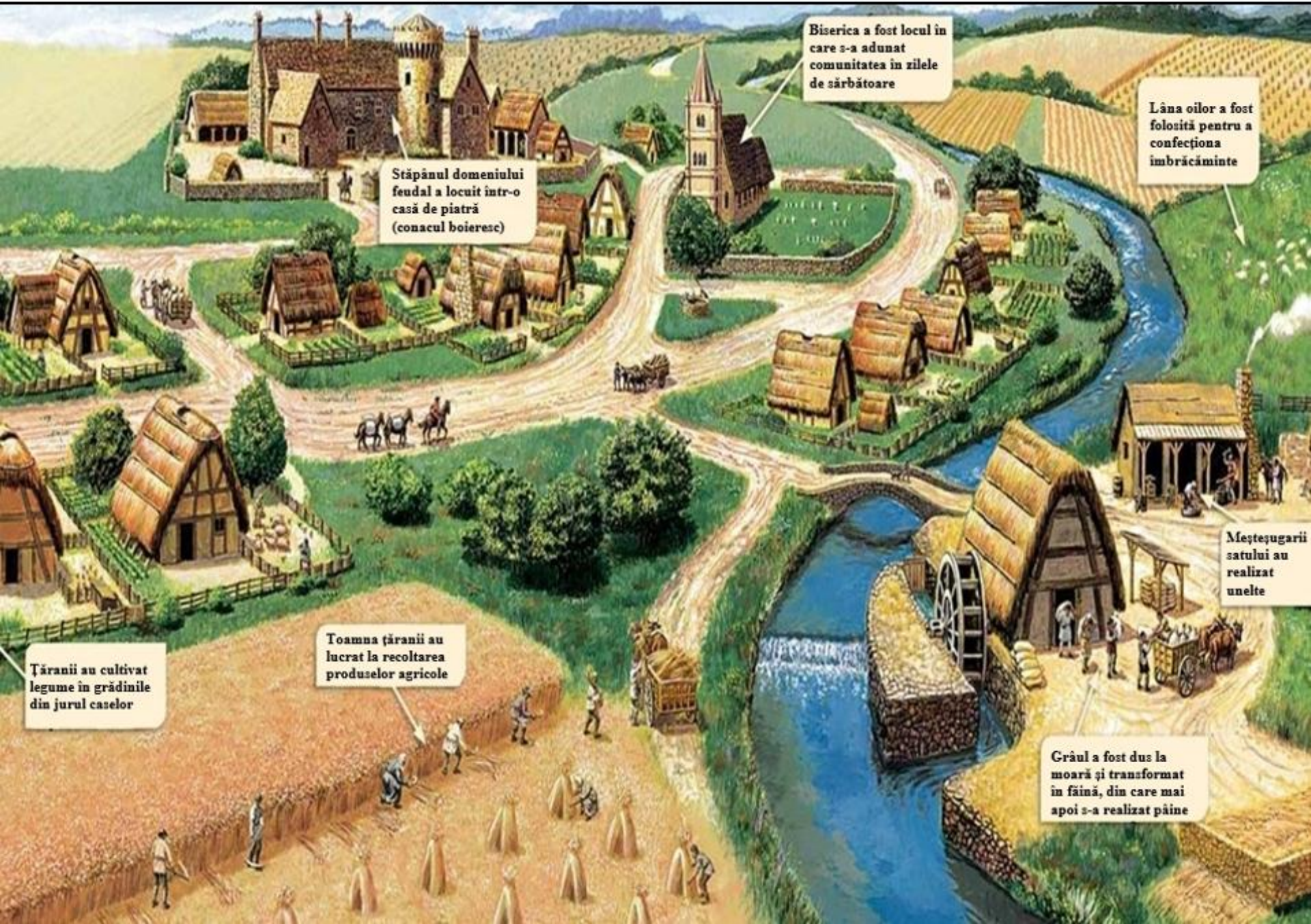

Loturi împărțite țăranilor

1. Castel

2. Sat

Componentele domeniului feudal

Biserica a fost locul în care s-a adunat comunitatea în zilele de sărbătoare

Lăna oilor a fost folosită pentru a confecționa îmbrăcăminte

Stăpânul domeniului feudal a locuit într-o casă de piatră (conacul boieresc)

Meșteșugarii satului au realizat unelte

Toamna țărani au lucrat la recoltarea produselor agricole

Țărani au cultivat legume în grădinile din jurul caselor

Grâul a fost dus la moară și transformat în făină, din care mai apoi s-a realizat pâine

Boieri români

Țărani liberi din Țara Românească (moșneni)

Țărani liberi din Moldova (răzeși)

Țărani aserviți (dependenți)

Răscoalele țărănești din Transilvania

Secolul al XV-lea - obligațiile țăranilor aserviți din Transilvania s-au înmulțit: renta (în bani), dijma (renta în produse) și claca sau robota (în muncă) față de Stat, nobili și Biserică.

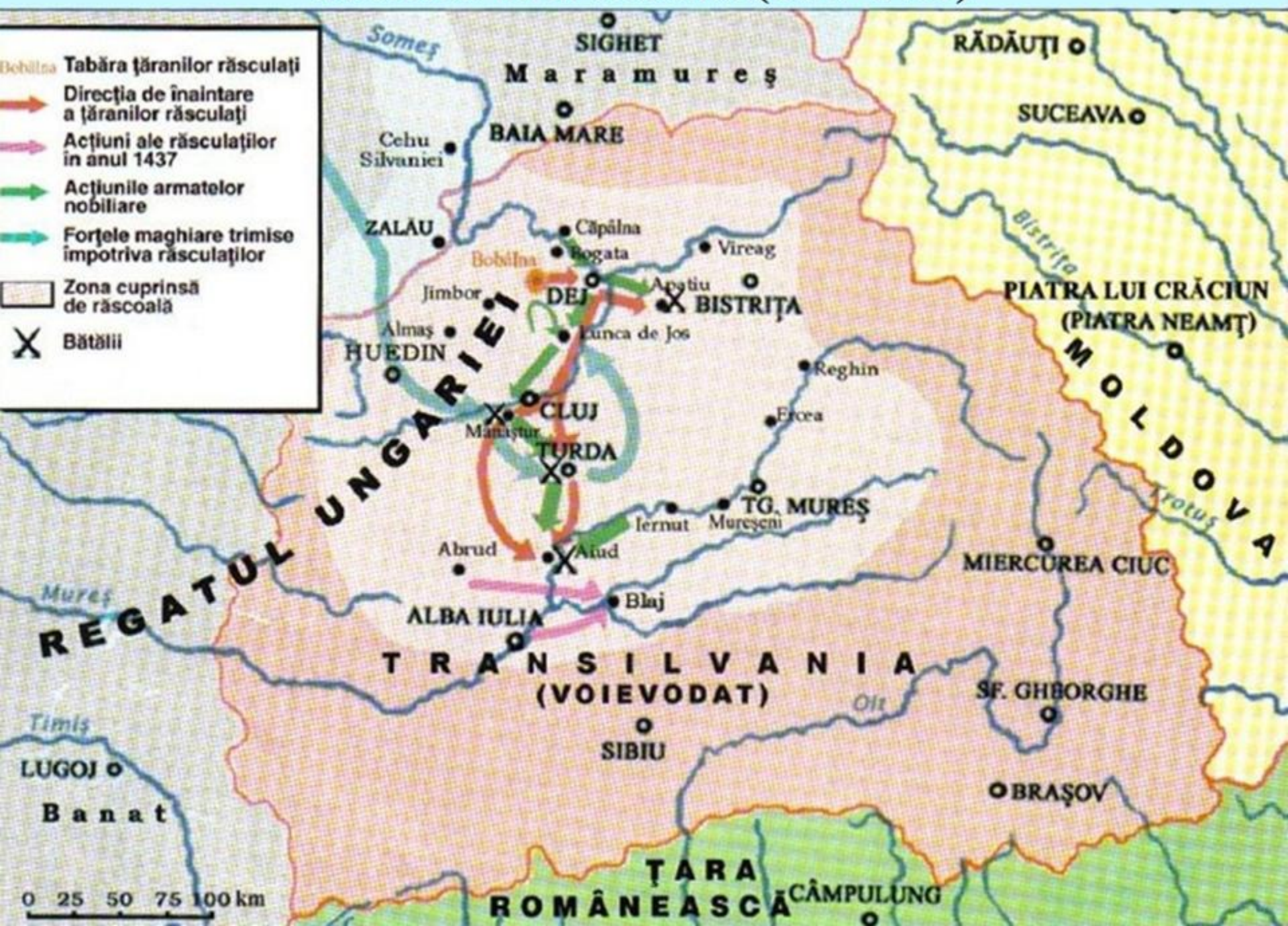
Dependența economică și juridică a țăranilor aserviți față de clasa nobiliară din Transilvania a dus pe parcursul Evului Mediu la izbucnirea a numeroase răscoale țărănești (toate acestea au fost repede înfrânte de nobilimea transilvană și forțele maghiare).

Principalele cauze ale răscoalelor țărănești au fost condițiile grele de viață și de muncă, creșterea obligațiilor și lipsa de drepturi a populației românești din Transilvania:

a. Răscoala de la Bobâlna (1437-1438): cauzată de abuzurile nobilimii și creșterea obligațiilor țăranimii aservite ⇒ 1438 - maghiarii, sași și secuii au adoptat *Unio Trium Nationum* (din limba latină: „*Uniunea celor Trei Neamuri*”) și au exclus populația românească din viața politică a Transilvaniei;

b. Răscoala lui Gheorghe Doja, nobil secu (1514): declanșată de înrăutățirea situației țăranimii dependente ⇒ 1517 - adoptarea *Tripartitum-ului lui Werboczi* și legarea de glie a țăranilor români.

Răscoala de la Bobâlna (1437-1438)

Răscala de la Bobâlna (1437)

Țărani români răsculați (1437)

Gheorghe Doja

Lupte între țărani și nobili

Execuția lui Gheorghe Doja

**Gheorghe Doja în
luptă cu nobilii
maghiari (1514)**

BIBLIOGRAFIE

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Barnea, Alexandru (coordonator), Manea, Vasile Aurel, Palade, Eugen, Teodorescu, Bogdan, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2007.
3. Petre, Zoe (coordonator), Căpiță, Carol, Stănescu, Ecaterina, Lung, Ecaterina, Livadă-Cadeschi, Ligia, Ciupală, Alin, Țurcanu, Florin, Vlad, Laurențiu, Andreescu, Sorin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2008.
4. Adăscăliței, Felicia, Lazăr, Liviu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corvin, Deva, 2007.
5. Băluțoiu, Valentin, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
6. Scurtu, Ioan, Cristea, Nicolae, Curculescu, Marian, Dincă, Constantin, Soare, Aurel Constantin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Economică Preuniversitaria, București, 2008.
7. Dondorici, Florentina, Lica, Elena Emilia, Poamă, Emil, Ionescu, Vasile, Osanu, Octavian, Stoica, Relu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Gimnasium, București, 2008.
8. Stan, Magda, Vornicu, Cristian, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Niculescu ABC, București, 2015.
9. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
10. Giurescu, Constantin C., *Istoria Românilor*, Editura ALL, București, 2019.
11. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
12. Bulei, Ion, *O istorie ilustrată a românilor*, Editura Litera, București, 2018.
13. Djuvara, Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a românilor*, Editura Humanitas, 2013.
14. Pop, Ioan-Aurel, *Scurtă istorie a românilor*, Editura Litera, București, 2019.
15. Pop, Ioan-Aurel, Bolovan, Ioan, *Istoria Transilvaniei*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2016.
16. Imagini: Google Images (domeniul public).

Vă mulțumim pentru atenție!

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

